

Ангела Меркел корача стопама некадашњег ментора Хелмута Кола. Ако је дугогодишњи канцелар Кол заведен у златну књигу шефова немачких влада јер му је приписана кључна улога у процесу уједињења две Немачке, Меркелова би могла да уђе у европске анале као политичарка која је ослободила континенталну привреду од америчког диктата.

У Немачкој, наиме, убрзано се врше припреме за увођење европског система рејтинга, свеобухватног вредновања моћи и перспектива развоја националних привреда, али и појединачних, великих предузећа. Идеја се приписује „размишљању” Ангеле Меркел. Нови, европски систем рејтинга, под немачком контролом, заменио би амерички којим је, према подацима Американаца, контролисано и (пре)усмеравано 95 одсто свих светских и националних привредних токова.

У Берлину се званично говори о унапређењу праксе оцењивања бонитета тако да би европски систем требало да „неутралише” мане које су се у пракси исказале минулих година. Мисли се, пре свега, на америчке агенције за анализу и процењивање рејтинга „Мудис”, „Фич” и „Сандард и Пур” које су минулих година биле у жижи критике Европљана.

„Куцнуло је пет до дванаест да се стане на пут једностраном процењивању реалног рејтинга који је по правилу узрок судбоносним хаваријама”, изјавио је за „Политику” Флоријан Тончар, стручњак немачких либерала за питања рејтинга у коалиционој влади Ангеле Меркел. „На основу погрешно процењеног бонитета посрнулих привредних великана, долазило је у најмање два наврата до ланчане реакције на светским тржиштима. Два пута – 2002. и 2008. године – светска привреда, она на западној страни, доведена је на ивицу слома.”

Европски политичари и финансијски стручњаци, наравно, виде далеко важнији аспект у плану оснивања европске агенције за рејтинг. Овде је, пре свега, реч о покушају водећих привредних сила ЕУ да се од САД одузме најважнији инструмент контроле привредних токова у свету.

Опште је прихваћено виђење да су америчке агенције за рејтинг својим проценама утицале на пад и раст акција на берзама широм света. Стварале су климу у којој је званичном Вашингтону лако пало да утиче на одређене националне привреде, обузда „несташне партнере”. Или да утиче на политички развој земаља у којима су на власти „неподобни”...

Европске агенције за рејтинг, уз новоосновану берзанску контролну установу ЕСМА, требало би да омогуће Европи да води монетарну и привредну политику – ослобођена стега „прекоокеанских комшија”.

Придржавајући се, барем привидно, глобалистичког регулатива да и процена рејтинга треба да буде препуштена приватним стручњацима – не сме бити инструмент влада – Берлин је „надахнуо” приватне факторе да се позабаве оснивањем европске агенције.

Задатак је преузела немачка фирма „Роланд Бергер” у сарадњи са Немачком берзом и Финансијском иницијативом Франкфурт, уз помоћ покрајинске владе Хесена. Наравно, благослов Берлина није изостао.

„Европа би морала да покаже довољно самопоуздања и преузме тај задатак”, рекла је Меркелова и истовремено најавила подршку савезне владе, критикујући праксу по којој су агенције за рејтинг стопроцентно у приватном власништву. „Агенције остварују приходе нудећи услуге великим банкама и мултинационалним концернима, што доводи у питање објективност рејтинга.”

Берлин није једини центар који благонаклоно гледа на оснивање агенције, јер су Париз, Рим, Брисел и Цирих подржали идеју, а из кабинета Меркелове у Берлину саопштено је да ће се канцеларка наредних недеља, уместо на годишњи одмор, запутити у све престонице ЕУ, не би ли обезбедила јединствену помоћ свих чланица Уније.

Милош Казимировић

(Политика)

